

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

**ADVIES BIJ DE BEGROTINGSVOORSTELLEN
WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID 2000**

ADVIES BIJ DE BEGROTINGSVOORSTELLEN

WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID 2000

INHOUD

ANALYSE.....	3
1. INLEIDING.....	3
2. DE 'EIGENLIJKE' BEGROTING WETENSCHAPSBELEID.....	5
2.1. Programma 71.1. Algemeen Wetenschapsbeleid.....	5
2.2. Programma 71.2. Wetenschapsbeleid: Academisch onderzoek.....	9
2.3. Programma 71.3. Wetenschapsbeleid: Onderzoek met economische finaliteit	11
2.4. Totaal organisatieafdeling 71. Administratie Wetenschap en Innovatie.....	15
3. PROGRAMMA 33.2: UNIVERSITAIR ONDERWIJS	17
ADVIES.....	19
ALGEMEEN.....	19
ACADEMISCH ONDERZOEK	20
UNIVERSITAIRE BASISFINANCIERING	20
HOBU-FONDS	20
STWW	21
BELEIDSGERICHT ONDERZOEK.....	21
INTERNATIONALE WETENSCHAPPELIJKE SAMENWERKING	22
WETENSCHAPSINFORMATIE	22
DOORLICHTING.....	22
BEGROTINGSOPMAAK	23

ANALYSE

- * **De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid**
Organisatieafdeling (O.A.) 71. Administratie Wetenschap en Innovatie
- * **Programma 33.2. Universitair onderwijs**

1. Inleiding

De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid groepeerde de kredieten van alle basisallocaties onder organisatieafdeling 71. 'Administratie Wetenschap en Innovatie' van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. Deze kredieten zijn gegroepeerd in volgende begrotingsprogramma's:

- 71.1. Algemeen Wetenschapsbeleid
- 71.2. Wetenschapsbeleid: Academisch onderzoek
- 71.3. Wetenschapsbeleid: Onderzoek met economische finaliteit

Sinds de start van de nieuwe legislatuur situeren voormelde kredieten zich in de bevoegdheidsdomeinen van voornamelijk de minister van Onderwijs en Vorming Marleen Vanderpoorten (academisch onderzoek), de minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media Dirk Van Mechelen (onderzoek met economische finaliteit), alsook voor een klein deel van minister-president Patrick Dewael (o.m. subsidies aan F.T.I.). Tussen de ministers Van Mechelen en Vanderpoorten werd een protocol afgesproken over de bevoegdheidsafbakening. Zij delen samen bepaalde bevoegdheden die de beide domeinen raken. Ook de vraag om advies betreffende de begrotingsvoorstellen Wetenschapsbeleid 2000 wordt door beide ministers gezamenlijk geformuleerd.

Naast de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid bevat de administratieve uitgavenbegroting nog een groot aantal basisallocaties waarvan de kredieten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn voor wetenschapsbeleid, en die worden gemerkt met een 'W'. Deze 'W'-kredieten worden gegroepeerd in het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB). De opmaak van het HBPWB 2000 is momenteel nog niet afgerond.

We beperken ons in de voorliggende analyse in eerste instantie dan ook tot de 'eigenlijke' kredieten wetenschapsbeleid, die

in 1999 goed waren voor bijna 40% van het HBPWB-budget. Verder, vermits nog eens ruim 50% (in 1999: 52%) van de budgettaire omvang van het HBPWB wordt uitgemaakt door de toelagen aan de universiteiten (werkingsuitkeringen en andere toelagen), betrekken we in deze eerste begrotingsanalyse ook programma 33.2 'Universitair onderwijs'.

Voor de analyse wordt gebruik gemaakt van volgende documenten:

- * Ontwerp van Decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000
- * Toelichtingen bij de middelen- en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000
- * VRWB-Begrotingsanalyses van de voorgaande jaren
- * Decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1999

2. De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid

2.1. Programma 71.1. Algemeen Wetenschapsbeleid

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de basisallocaties in het activiteitenprogramma voor het algemeen wetenschapsbeleid en hun evolutie in de tijd. Opgenomen werden in voorkomend geval de niet-gesplitste kredieten (NGK), de gesplitste vastleggingskredieten (GVK) en de variabele kredieten (VRK), zoals vermeld in de begroting. Voor de opmaak van de tabellen wordt de begrotingsstructuur van 2000 gebruikt.

De kredieten voor het programma 'algemeen wetenschapsbeleid' nemen in 2000 af met **753 mio BEF of -30%**. De éénmalige extra subsidie van 322 miljoen BEF voor het PC/KD-programma buiten beschouwing gelaten, stellen we een daling van de kredieten vast met **431 miljoen BEF of -20%**.

De belangrijkste kredietvermindering stellen we vast voor het Programma Beleidsgericht Onderzoek (PBO) (-150 miljoen BEF in 2000 tot een beschikbaar budget van 250 miljoen BEF), de acties m.b.t. de internationale wetenschappelijke samenwerking (-120 miljoen BEF tot terug ongeveer het niveau van 1998, met name 335 miljoen BEF), en de subsidies i.v.m. de informatiemaatschappij, d.i. de PC/KD-actie (-100 miljoen BEF (abstractie gemaakt van de éénmalige subsidie van 322 miljoen BEF beslist bij de begrotingscontrole 1999) tot 600 miljoen BEF). De nieuwe regering wenst evenwel het beleid van de vorige regering voor de invoering van informatica in het onderwijs door te trekken en het PC/KD-project volgens de initiële doelstellingen verder te realiseren tegen 2002. Tijdens de vorige legislatuur werd immers het engagement genomen om over een periode van vier jaar ruim 2,6 miljard BEF te investeren in PC/KD; in 1998 en 1999 werd dit project al voor de helft (1,3 miljard BEF) uitgevoerd. De 100 miljoen BEF die op het programma 'algemeen wetenschapsbeleid' in mindering wordt gebracht, wordt extra voorzien op de begroting van het departement Onderwijs onder programma 39.2 op de basisallocatie 'Subsidies i.v.m. nieuwe onderwijsmedia'. Het gaat immers over uitrusting van onderwijsinstellingen en dus om 'onderwijsmiddelen'.

Tabel 2.1: Algemeen wetenschapsbeleid

	in miljoen BEF						absoluut verschil		proc. verschil (%)	
	1995	1996	1997	1998	1999*	2000	99-00	95-00	99-00	95-00
Conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties (GVK)	36,90	54,30	46,40	56,40	50,00	95,00	45,00	58,10	90,00	157,45
Uitgaven tot bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek (GVK)	24,10	84,10	83,90	95,90	97,70	113,20	15,50	89,10	15,86	369,71
Allerhande subsidies m.b.t. bekendmaking wetenschapsbeleid en wet. onderzoek (GVK)					24,00	27,40	3,40	27,40	14,17	
Internationale wetenschappelijke samenwerking (GVK)	173,90	253,60	257,00	298,10	455,90	335,50	-120,40	161,60	-26,41	92,93
Subsidies i.v.m. de informatiemaatschappij (PC/KD)(NGK)**		5,00	0,00	289,40	1022,20	600,00	-422,20	600,00	-41,30	
Aankoop van hard- en software voor evaluatie, bibliometrie, IWETO en elektronische documentenleverantie (NGK)					80,00	81,00	1,00	81,00	1,25	
Progr. soc. wet. en cultuur- en gedragswet. (beleidsgericht luik)		90,00					0,00	0,00		
Beleidsgericht onderzoek (GVK)			400,00	410,00	400,00	250,00	-150,00	250,00	-37,50	
Toegepast beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid (NGK)				50,00	50,00	50,00	0,00	50,00	0,00	
Onderzoek o.l.v. de Vlaamse minister voor Wet. en Techn. (GVK)		87,00	32,00	0,00	29,30	14,00	-15,30	14,00	-52,22	
Subsidie KMDA (NGK)	6,20	6,30	5,00	5,10	5,10	5,10	0,00	-1,10	0,00	-17,74
Subsidie Born-Bunge (NGK)	7,30	7,40	6,00	6,10	6,00	6,00	0,00	-1,30	0,00	-17,81
Subsidie Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (NGK)	14,40	14,60	14,60	14,60	29,00	29,30	0,30	14,90	1,03	103,47
Subsidie Vlaams Instituut voor Zeewetenschappen (NGK)				30,00	30,40	30,00	-0,40	30,00	-1,32	
Dotatie VRWB (NGK)	5,20	5,20	8,46	4,86	9,70	9,80	0,10	4,60	1,03	88,46
Subsidie IWETO (NGK)	5,30	5,40	5,50	5,50	8,10	8,20	0,10	2,90	1,23	54,72
Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wet. en technologisch onderzoek - VIA (VRK)		8,50	8,50	4,80	4,80	4,80	0,00	4,80	0,00	
Eénmalige uitgaven in het kader van de deelname van Vlaanderen aan de Wereldtentoonstelling Hannover 2000 "Mens, Natuur en Techniek" (NGK)					100,00	35,00	-65,00	35,00		
Allerhande uitgaven m.b.t. de communicatiecampagne 'Durf Innoveren' (GVK)				70,00	70,00	25,00	-45,00	25,00		
Totaal	273,30	621,40	867,36	1340,76	2472,20	1719,30	-752,90	1446,00	-30,45	529,09

*: Volgens de aangepaste algemene uitgavenbegroting 1999

** : Voor het PC/KD-programma was in de initiële begroting 1999 een bedrag van 700 miljoen BEF ingeschreven (deze 700 miljoen maakte deel uit van de extra 2 miljard BEF in 1999 voor het wetenschaps- en technologiebeleid). Bij de begrotingscontrole 1999 besliste de Vlaamse regering 322.2 miljoen BEF bijkomend te investeren in PC/KD, en dit ten laste van de extra budgettaire ruimte als gevolg van het doorstorten door de federale overheid van de achterstallige middelen voor de financiering van het onderwijs. Deze extra subsidie was dus éénmalig, en maakte geen deel uit van de extra recurrente middelen ter waarde van 2 miljard BEF.

Inzake het beleidsgericht onderzoek zal het jaar 2000 een overgangsjaar worden. Enerzijds zal er een nieuwe oproep voor het PBO 2000 gelanceerd worden voor een budget van 250 miljoen BEF, en tegelijkertijd zal met het oog op de toekomst het programma worden geëvalueerd. M.b.t. de oproep 2000 zal de aandacht gaan naar een nauwgezette kwaliteitsbewaking van de themazetting wat moet leiden tot een geïntegreerde aanpak, zowel chronologisch als inhoudelijk. De strategische plannen en inventarisatie van lopend onderzoek zijn hierbij nuttige werkmiddelen. Verder zal een screening en analyse van alle bestaande initiatieven inzake beleidsvoorbereiding worden uitgevoerd, met het oog op de formulering van een geïntegreerd en transparant voorstel m.b.t. beleidsgericht onderzoek.

Een gelijklopende aanpak wordt gevolgd voor de internationale wetenschappelijke samenwerking. Ook hier zal op basis van een screening en analyse van alle bestaande initiatieven binnen Vlaanderen, een geïntegreerd en transparant beleidsinstrument voor internationale wetenschappelijke samenwerking worden uitgebouwd (de zogenaamde al door de vorige Vlaamse regering in zijn beleidsbrief 1999 aangekondigde 'instrumentenmatrix'), gekoppeld aan een uniforme en goed toegankelijke communicatiestrategie. Zoals voorzien in het regeerakkoord zal werk worden gemaakt van een vereenvoudigde regelgeving en een meer toegankelijke administratie (één-loketprincipe). De buitenlandse partners hebben immers nood aan één centraal aanspreekpunt.

Verder worden bij het 'algemeen wetenschapsbeleid' ook een aantal relatief belangrijke budgetverhogingen vastgesteld. De stijging met 45 miljoen BEF of +90% tot een totaal budget van 95 miljoen BEF voor de kredietlijn 'conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties' is bestemd voor het bekostigen van de doorlichting van de administratieve structuren van het wetenschappelijk onderzoek en van het hoger onderwijs (AWI en AHOWO), van het IWT, van het FWO, van de acties wetenschapsinformatie, en van het VIB. Gezien de belangrijke financiële injectie in het wetenschappelijk onderzoek tijdens de voorbije regeerperiode (zowel globaal kwantitatief als inzake financieringskanalen en instellingen), acht de huidige regering het van cruciaal belang een onderzoek en evaluatie te laten uitvoeren naar de werking van de diverse betrokken administraties en VOI's. Hun diverse activiteiten zullen worden in kaart gebracht, alsook hun overlap, hun wederzijdse interactie en/of tegenstellingen, en dit teneinde

de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -opvolging te optimaliseren.

Daarnaast is er een kleinere stijging van de uitgaven tot bekendmaking van het wetenschapsbeleid en wetenschappelijk onderzoek, met name met 16 miljoen BEF of +16% tot 113 miljoen BEF. De verhoogde aandacht van de vorige Vlaamse regering voor wetenschapsinformatie en -voorlichting wordt verder gezet door de nieuwe regering. De extra middelen zullen worden aangewend voor versterking van de actielijn 'Meer wetenschap en technologie in de media'. In het najaar 1999 werd een samenwerking gerealiseerd met de VRT betreffende de coproductie van een wetenschappelijk programma. Er zal verder worden onderzocht op welke wijze de aandacht van de media voor wetenschap en technologie blijvend kan worden versterkt.

Ten slotte worden onder programma 71.1 ook twee nieuwe basisallocaties genoteerd. Één ervan is voorzien als éénmalige uitgave voor de binneninrichting en de inhoudelijke invulling van de Vlaamse stand op de wereldtentoonstelling 2000 in Hannover met als thema 'Mens, natuur en techniek'. Het gaat om een bedrag van 35 miljoen BEF. Eerder al, bij de begrotingscontrole 1999, werd voor de bouw van het Belgische paviljoen in Hannover, een basisallocatie gecreëerd onder programma 71.3, waarop 100 miljoen BEF werd vastgelegd.

Een andere nieuwe kredietlijn met een bedrag van 25 miljoen BEF voorziet in de continuïteit van de communicatiecampagne 'Durf Innoveren'. In 1998 en 1999 werden telkens 70 miljoen BEF voor deze communicatiecampagne uitgetrokken, afkomstig uit de middelen op de basisallocatie binnen programma 11.5 van het departement Coördinatie 'Allerhande subsidies m.b.t. permanente vorming en innovatie'.

De middelen in mindering op het programma 'algemeen wetenschapsbeleid' zullen grotendeels worden aangewend ter versterking van het Bijzonder Onderzoeksfonds aan de universiteiten (BOF) (zie verder punt 2.2.).

2.2. Programma 71.2. Wetenschapsbeleid: Academisch onderzoek

In onderstaande tabel 2.2 worden de kredieten samengebracht die bestemd zijn voor het onderzoek op initiatief van de onderzoeker.

Tabel 2.2: Wetenschapsbeleid: Academisch onderzoek

	in miljoen BEF						absol. verschil		proc. verschil (%)	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	99-00	95-00	99-00	95-00
Bijzonder Onderzoeksfonds (NGK)	853,00	1172,20	1431,80	1690,20	1975,70	2469,40	493,70	1616,40	24,99	189,50
Subsidie FWO-Vlaanderen (NGK)	2315,70	2820,40	3093,50	3362,70	3669,30	3669,30	0,00	1353,60	0,00	58,45
IWT-specialisatiebeurzen (NGK)	431,50	481,50	514,20	491,40	637,00	695,10	58,10	263,60	9,12	61,09
Beurzen Belgisch Historisch Instituut Rome en de Franse School te Athene	1,80	1,80	1,80	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,80		-100,00
Subsidie Interuniversitair College Managementwetenschappen (NGK)	9,30	9,30	8,10	8,10	15,00	15,00	0,00	5,70	0,00	61,29
Matching Funds British Council - Nederlandse NWO	1,50	1,50	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,50		-100,00
Subsidie aan de universitaire interfaciediensten (NGK)				50,00	50,70	51,30	0,60	51,30	1,18	
Totaal	3612,80	4486,70	5050,90	5602,40	6347,70	6900,10	552,40	3287,30	8,70	90,99

De kredieten voor dit programma stijgen in 2000 met **552 miljoen BEF of circa +9%** t.o.v. 1999.

De extra middelen gaan quasi integraal naar het Bijzonder Onderzoeksfonds aan de universiteiten (BOF): + 494 miljoen BEF of + 25% tot een budget van 2470 miljoen BEF. Dit moet de universiteiten toelaten een eigen onderzoeksbeleid te voeren en op langere termijn onderzoek te financieren op initiatief van de eigen onderzoekers. Tegelijkertijd zal het BOF-besluit worden vereenvoudigd, met bijzondere aandacht voor flexibiliteit en kwaliteitszorg.

De middelen van het FWO ingeschreven in de begroting 2000 zijn niet geïndexeerd. Dit zou een vergetelheid zijn die evenwel zal worden verholpen bij de begrotingscontrole 2000. Voor het FWO opteert de nieuwe regering voor een constant beleid, in afwachting van de resultaten van de voor 2000 geplande doorlichting. Hierbij zal bijzondere aandacht gaan naar het financieel en wetenschappelijk management van het FWO.

Inzake de overheveling van de permanente mandaathouders van het FWO naar het ZAP-kader van de universiteiten, moet de exacte kostprijs berekend worden in een VLIR-werkgroep. De datum voor deze overhevelingsoperatie wordt in het voorontwerp van decreet houdende bepalingen ter begeleiding van de begroting 2000 vastgesteld op 1 oktober 2000 (en niet zoals in de memorie van toelichting bij het begrotingsdecreet vermeld, 1 januari 2001). De mogelijke kosten moeten binnen de huidige financiële perken blijven, wellicht via een kredietherschikking van FWO naar BOF.

2.3. Programma 71.3. Wetenschapsbeleid: Onderzoek met economische finaliteit

Voor het overzicht van de begrotingsgegevens m.b.t. het wetenschapsbeleid met economische finaliteit doen we een beroep op tabel 2.3a. Hierin worden enkel de cijfers voor de beleidskredieten opgenomen, in voorkomend geval de niet-gesplitste kredieten, de gesplitste vastleggingskredieten en de vastleggingsmachtigingen. Vastleggingsmachtigingen zijn inderdaad beleidskredieten en kunnen gelijkgesteld worden met verbintenissen die de regering op grond van de begroting kan aangaan in het betrokken begrotingsjaar; de kredieten kunnen wel over meerdere jaren worden uitgegeven. Dotaties zijn jaarlijks en zijn bedoeld om engagementen van zowel het lopende jaar als van voorgaande jaren te honoreren.

Tabel 2.3a: Wetenschapsbeleid: Economische finaliteit

	in miljoen BEF						absol. verschil		proc. verschil (%)	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	99-00	95-00	99-00	95-00
Stichting FTI (NGK)	27,00	31,00	31,00	51,00	86,00	86,00	0,00	59,00	0,00	218,52
Technopolis: allerhande uitgaven (pro memorie)			5,00	0,00	0,00		0,00	0,00		
Technopolis: subsidies (pro memorie)			45,00	0,00	0,00		0,00	0,00		
Technopolis: kapitaalsinbreng				250,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
STWW (vroeger B.A. Prevalorisatieonderzoek) (GVK)			113,00	399,40	653,20	409,60	-243,60	409,60	-37,29	
IMEC (NGK)	980,90	980,90	1091,40	1100,10	1114,10	1141,30	27,20	160,40	2,44	16,35
VITO (NGK)	1041,10	1123,70	1173,10	1127,60	1107,50	1122,30	14,80	81,20	1,34	7,80
VIB (NGK)		920,00	947,60	976,00	1005,30	1035,50	30,20	1035,50	3,00	
Werkingsmiddelen IWT (NGK)	179,20	138,40	180,50	182,70	284,40	323,50	39,10	144,30	13,75	80,52
Vergoeding voor geleverde prestaties door het IWT	58,50	40,30	120,70	122,60	0,00		0,00	-58,50		-100,00
Speciale dotatie IWT voor onderzoek HOBV (GVK)		100,00	158,40	170,00	170,00	170,00	0,00	170,00	0,00	
Biotechfonds	200,00	200,00	200,00	200,00	0,00	0,00	0,00	-200,00		-100,00
Subsidie STV (NGK)	59,30	64,20	71,00	74,00	76,50	77,40	0,90	18,10	1,18	30,52
Vastleggingsmachtiging IWT (MAC)	833,50	1196,80	1694,00	2161,80	2190,00	1782,00	-408,00	948,50	-18,63	113,80
Vastleggingsmachtiging FIOV (MAC)	1563,10	1050,90	1402,30	1537,10	2191,30	2555,50	364,20	992,40	16,62	63,49
(Overdracht) ¹	812,20	523,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-812,20		-100,00
Totaal	4942,60	5846,20	7233,00	8352,30	8878,30	8703,10	-175,20	3760,50	-1,97	76,08

(Overdracht)¹: De overdracht wordt niet mee verrekend in het totaal.

De beleidskredieten bestemd voor het onderzoek met economische finaliteit dalen in 2000 **met -175 mio BEF of -2%**.

Kredietafnames zijn er voor het actieprogramma STWW en het geheel van vastleggingsmachtigingen IWT en FIOV.

De STWW-middelen worden in 2000 teruggebracht op 410 miljoen BEF (-244 miljoen BEF), een niveau vergelijkbaar met dit van 1998, het startjaar van de actie. Ook deze vrijgekomen middelen worden o.m. aangewend ter versterking van het BOF.

Bij het bepalen van het volume aan IWT-vastleggingsmachtigingen voor 2000 werd uitgegaan van de evolutie in de toegekende steun over de laatste jaren en het verwachte bestedingsniveau in 1999. Aldus werd de IWT-vastleggingsmachtiging 2000 bepaald op 1782 miljoen BEF, hetzij 437 miljoen BEF lager dan het vooropgesteld normkrediet van 2219 miljoen BEF (bij constant beleid worden de kredieten louter geïndexeerd).

Een gedeelte van deze vrijgekomen middelen worden benut ten behoeve van de voorziene meeruitgaven op het FIOV voor de steunaanvragen in het kader van het geprogrammeerd en collectief onderzoek. De FIOV-vastleggingsmachtiging wordt aldus verhoogd tot 2555 miljoen BEF (+ 364 miljoen BEF of + 17%).

Zoals vorige jaren wordt in de mogelijkheid voorzien van overdrachten van vastleggingsmachtigingen tussen IWT en FIOV, op beslissing van de Vlaamse regering. De betrokken kredieten zijn immers afhankelijk van belangrijke fluctuaties in het indieningsgedrag van de betrokken actoren in beide kanalen en van de kwaliteit van de ingediende voorstellen.

In functie van de operationalisering van de afschaffing van het FIOV-fonds, conform de bepalingen in het Innovatiedecreet, zullen beide kredietlijnen worden herzien naar aanleiding van de begrotingscontrole 2000.

De verhoogde werkingsdotatie aan het IWT van 324 miljoen BEF (+39 mio BEF of +14%) is bedoeld als eerste aanzet naar de invulling van de bestaande noden als gevolg van de in het Innovatiedecreet voorziene taakuitbreiding van het IWT.

Van de 8,7 miljard BEF voor onderzoek met economische finaliteit wordt ongeveer 3,3 miljard BEF gekanaliseerd via de **onderzoeksinstellingen IMEC, VITO en VIB**.

De hierna volgende tabel 2.3b geeft de dotaties weer van de drie Vlaamse onderzoeksinstellingen.

Tabel 2.3b: Technologisch Onderzoek: Onderzoeksinstellingen

	in miljoen BEF						absol. verschil		proc. verschil (%)	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	99-00	95-00	99-00	95-00
IMEC	980,90	980,90	1091,40	1100,10	1114,10	1141,30	27,20	160,40	2,44	16,35
VITO	1041,10	1063,70	1085,10	1041,60	1107,50	1122,30	14,80	81,20	1,34	7,80
VITO-Prodem		60,00	88,00	86,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
VIB ¹		920,00	947,60	976,00	1005,30	1035,50	30,20	1035,50	3,00	
Totaal	2022,00	3024,60	3212,10	3203,70	3226,90	3299,10	72,20	1277,10	2,24	63,16

¹: in 1995 werd aan het VIB 545 mio BEF uitbetaald ten laste van het FIOV

Het totaal van de dotaties voor de onderzoeksinstellingen stijgt in 2000 met 72 miljoen BEF t.o.v. 1999. De hogere procentuele stijging van de IMEC- en VIB-dotaties, danken beide onderzoeksinstellingen aan de bonussen waar ze in 2000 recht op hebben. Onderzoeksinstellingen kunnen inderdaad aanspraak maken op bonussen, wanneer ze aan bepaalde voorwaarden voldoen.

2.4. Totaal organisatieafdeling 71. Administratie Wetenschap en Innovatie

Tabel 2.4 geeft de evolutie weer van de totale 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid in de periode 1995-2000, opgesplitst over de drie begrotingsprogramma's.

Tabel 2.4: De totale 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid

	in miljoen BEF						absol. verschil		% verschil	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	99-00	95-00	99-00	95-00
Algemeen wetenschapsbeleid	273,30	621,40	867,36	1340,76	2472,20	1719,30	-752,90	1446,00	-30,45	529,09
Wetenschapsbeleid: academisch onderzoek	3612,80	4486,70	5050,90	5602,40	6347,70	6900,10	552,40	3287,30	8,70	90,99
Wetenschapsbeleid: economische finaliteit	4942,60	5846,20	7233,00	8352,30	8878,30	8703,10	-175,20	3760,50	-1,97	76,08
Totaal budget van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid	8828,70	10954,30	13151,26	15295,46	17698,20	17322,50	-375,70	8493,80	-2,12	96,21

De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid bedraagt in 2000 17,323 miljard BEF; dit is 2.1% of 376 miljoen BEF minder dan in 1999. De éénmalige subsidie in 1999 van 322 miljoen BEF voor het PC/KD-actieprogramma niet in rekening gebracht, stellen we een kredietvermindering vast van 54 miljoen BEF of -0.31% in nominale termen.

3. Programma 33.2: Universitair onderwijs

Tabel 3.1. geeft de evolutie weer van de werkingsuitkeringen en de andere toelagen aan de Vlaamse universiteiten.

Tabel 3.1: Toelagen aan de universiteiten (werkingsuitkeringen en andere toelagen)

	in miljoen BEF						absol. verschil	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	99-00	95-00
Werkingsuitkeringen aan de universiteiten	17538,70	18144,00	18743,40	19323,70	19726,60	20242,90	516,30	2704,20
jaarlijks % verschil		3,45	3,30	3,10	2,09	2,62		
Som van andere toelagen aan de universiteiten	4029,60	3774,00	3027,60	2744,50	3413,80	3572,80	159,00	-456,80
jaarlijks % verschil		-6,34	-19,78	-9,35	24,39	4,66		

Andere toelagen aan universiteiten	1995	1996	1997	1998	1999	2000	absol. verschil	
							99-00	% verschil 99-00
Financiële lasten universiteiten	2636,80	2334,60	1452,50	1134,60	1700,50	1613,10	-87,40	-5,14
Onroerende investeringen universiteiten	663,40	662,90	630,40	647,30	663,50	894,60	231,10	34,83
Sociale diensten, spijshuizen gemeenschapsuniversiteiten	141,60	168,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Sociale diensten, spijshuizen vrije universiteiten	320,70	326,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Toelage sociale voorzieningen studenten			522,20	536,20	547,80	556,60	8,80	1,61
Werkgeversbijdragen vrije universiteiten	267,10	281,50	422,50	426,40	502,00	508,50	6,50	1,29

De universitaire werkingsuitkeringen bedragen in 2000 ruim 20,24 miljard BEF; dit is 516 miljoen BEF (+2,6%) meer dan in 1999. De andere toelagen aan de universiteiten bedragen in 2000 samen 3573 miljoen BEF; dit is 159 miljoen BEF (+4,7%) meer dan in 1999.

Het Vlaams regeerakkoord stelt duidelijk voorop dat de tekorten inzake werkingsuitkeringen voor de universiteiten op korte termijn moeten opgevangen worden. Tevens wordt het belang benadrukt van een degelijke werkomgeving en infrastructuur voor de kwaliteit van het onderwijs.

Met de enveloppe die voor nieuwe initiatieven in het onderwijs werd ter beschikking gesteld, worden de werkingsuitkeringen vanaf 2000 structureel verhoogd met reëel 152,8 miljoen BEF, de investeringskredieten met 210 miljoen BEF.

De stijgingen die we voor beide begrotingsposten berekenen in tabel 3.1 zijn weliswaar groter: +516 miljoen BEF voor de werkingsuitkeringen en +231 miljoen BEF voor de investeringskredieten. Dit zijn de bruto-stijgingen, inbegrepen de normale decretale indexering bij constant beleid.

Programma 33.2. 'Universitair onderwijs' groepeerd ook de kredieten aan andere instellingen, zoals de Vlerick Leuven Gent Management School (56 mio BEF in 2000), het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) (306 mio BEF in 2000) en het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB) (52 mio BEF in 2000). Tabel 3.2 geeft een overzicht hiervan.

Tabel 3.2: Toelagen aan andere instellingen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	absol. verschil 99-00	% verschil 99-00
Begeleidingscentra Open Hoger Onderwijs	26,90	26,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Studiecentrum Open Hoger Onderwijs	29,80	26,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Faculteit der Protestantse Godsgeleerdheid (Brussel)	10,90	11,00	11,20	11,30	11,40	11,50	0,10	0,88
Interuniversitair Instituut voor Jodendom "Martin Buber"	1,80	1,80	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00
Interuniversitair Centrum Onderwijsrecht	4,10	4,10	4,10	4,10	8,50	0,00	-8,50	-100,00
Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold"	287,60	301,10	306,00	308,50	312,60	305,70	-6,90	-2,21
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (IOB)	37,20	37,60	38,30	38,60	51,60	52,20	0,60	1,16
Vlerick Leuven-Gent Management School					55,00	55,70	0,70	1,27
Eénmalige subsidie opstart VSM, ITG en IOB					24,00	0,00	-24,00	-100,00
Totaal	398,30	409,30	361,60	364,50	465,10	427,10	-38,00	-8,17

Het decreet van 18 mei 1999 regelt de erkenning en subsidiëring van de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van voormelde drie instellingen, en koppelt deze aan de doelmatigheid en kwaliteit van de geleverde prestaties zonder aan de autonomie van de instellingen te raken. In uitvoering van het decreet zal de Vlaamse regering beheersovereenkomsten met de betreffende instellingen afsluiten en een beslissing nemen in verband met de benaming van de uit te reiken diploma's.

ADVIES

ALGEMEEN

1. Op basis van de begrotingsvoorstellen voor het wetenschaps- en technologiebeleid 2000, stelt de VRWB vast dat de budgettaire inhaalbeweging van de voorbije legislatuur voor het wetenschappelijk onderzoek wordt stopgezet. De nominale kredietvermindering is weliswaar vrij gering (-54 miljoen BEF of -0.3%), maar in reële termen betekent dit toch een echte achteruitgang. De VRWB vindt dit teleurstellend.
2. Na een lange periode van systematische afkalving was in Vlaanderen de neerwaartse trend in de overheidsbudgetten voor Onderzoek en Ontwikkeling eindelijk omgebogen. Maar de begrotingsvoorstellen 2000 houden deze positieve ommezwaai niet verder aan.
3. Internationaal worden wetenschap en technologie als een determinerende factor erkend voor het maatschappelijk welzijn en de economische positie van een land of regio. Vlaanderen heeft wat betreft de overheidsuitgaven voor O&O nog steeds geen aansluiting gevonden bij het gemiddelde van zijn Europese partners. De inhaalbeweging is dus zeker nog niet voltooid.
4. De extra financiële inspanningen door de Vlaamse overheid in de vorige legislatuur geleverd voor wetenschap en technologie mogen nog niet worden stopgezet. De VRWB blijft zijn pleidooi herhalen om de overheidsuitgaven voor O&O op peil te houden en minstens in gelijke tred te houden met de economische groei. Rationalisaties van sommige initiatieven moeten ten goede blijven van het totaal budget voor wetenschap en technologie.
5. De VRWB hoopt op een positieve kentering en beveelt de Vlaamse regering aan bij de eerste begrotingscontrole de nodige bijsturingen in de budgetbedragen voor wetenschaps- en technologiebeleid in het jaar 2000 door te voeren.
6. De krachtlijnen voor een toekomstgerichte invulling van het Vlaams Technologiebeleid mogen niet enkel gebaseerd zijn op de eigen Vlaamse context, maar moeten vooral de internationale tendensen en 'best practices' vertalen naar Vlaanderen als antwoord op de uitdaging om de internationale innovatiekracht in Vlaanderen te ondersteunen. Daarom

blijft een verhoging van zowel de middelen voor academisch onderzoek als voor onderzoek met economische finaliteit tot overeenkomende internationale referentieniveaus noodzakelijk.

ACADEMISCH ONDERZOEK

7. De VRWB onderschrijft anderzijds wel dat in de begrotingsvoorstellen 2000 de middelen ten gunste van het 'academisch onderzoek' aanzienlijk worden versterkt en dat in het bijzonder de middelen voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen van de universiteiten (BOF) in belangrijke mate stijgen. Dit sluit aan bij de vraag van de VRWB om meer evenwicht te brengen in de groei tussen de middelen voor het gericht en niet-gericht onderzoek.
8. De VRWB verbaast zich erover dat de FWO-toelage zelfs niet geïndexeerd werd en verwacht dat deze vergetelheid zo snel mogelijk zal worden recht gezet. Tevens vraagt de VRWB het ingezette groeipatroon bij het FWO voort te zetten om de eerder aangevatte cycli voor de creatie van nieuwe mandaten te kunnen consolideren en afronden, alsook om de slaagkansen van de projecten op een aanvaardbaar niveau te brengen, zodat de zeer goede onderzoeksprojecten ook kunnen worden uitgevoerd.

UNIVERSITAIRE BASISFINANCIERING

9. De VRWB verwelkomt de stijging van de universitaire werkingstoelagen. Deze lichte reële stijging is thans eerder symbolisch en een eerste aanzet. Maar deze stap in de goede richting zou in de toekomst moeten uitgebreid worden. De VRWB benadrukt tevens de noodzaak van een meerjarenprogramma voor de verhoging van de basisfinanciering binnen een internationaal referentiekader en, in het belang van het wetenschappelijk onderzoek, met meer oog voor het duurzaam karakter van het O&O-beleid binnen de universiteiten op lange termijn.

HOBU-FONDS

10. Voor het HOBU-fonds pleit de VRWB voor minstens een indexatie van de middelen. Tevens beveelt de Raad aan mits een gunstige evaluatie van het programma een verhoging te overwegen. Er is immers een grote spanning tussen het

aantal steunwaardige projecten en de beschikbare middelen. Bovendien is het HOBU-fonds een uitgelezen kanaal om hogescholen en niet-technologie-gedreven KMO's in te schakelen in het innovatiegebeuren.

STWW

11. De kredieten voor het STWW-programma, die vorig jaar nog aanzienlijk groeiden (van + 400 miljoen BEF in 1998 naar + 650 miljoen BEF in 1999), worden in 2000 verminderd tot terug het niveau van 1998. We mogen hier verwijzen naar de opmerking¹ van de VRWB bij die belangrijke budgetverhoging in 1999 voor STWW, waarbij de VRWB stelde dat budgetaanpassingen maar konden worden doorgevoerd na evaluatie van het STWW-programma naar doelmatigheid en efficiëntie.

Nog maar zeer recent (19 november 1999) zijn de eerste STWW-projecten van de oproep 1998 door de Vlaamse regering goedgekeurd en gaan nu pas van start. De tweede oproep 1999 zal einde december 1999 worden gelanceerd. Het STWW kent bijgevolg grote aanloopvertragingen.

12. De VRWB is van oordeel dat op basis van de ervaringen met deze eerste STWW-ronde een eerste grondig beraad over de doelstellingen, de doelmatigheid en de efficiëntie van het STWW-programma, gekaderd in een meer algemene discussie over de nood aan generisch basisonderzoek, opportuun is. De VRWB wil zich hierover buigen en later aan de Vlaamse regering advies hieromtrent uitbrengen.

BELEIDSGERICHT ONDERZOEK

13. De VRWB onderschrijft de intentie van de Vlaamse regering om een screening en analyse te laten uitvoeren van alle bestaande initiatieven inzake beleidsgericht onderzoek. De VRWB heeft in het verleden trouwens hier herhaaldelijk op aangedrongen.

14. De VRWB stelt vast dat in de middelen voor het Programma Beleidsgericht Onderzoek zeer drastisch wordt gesnoeid (van 400 miljoen BEF in 1999 naar 250 miljoen BEF in 2000). In

---

¹ Advies bij 'Het Vlaams Wetenschaps-, Technologie- en Innovatiebeleid', Beleidsbrief voor het jaar 1999, VRWB-R/ADV-59, dd. 25 maart 1999

zijn meest recente begrotingsadvies² had de VRWB gezegd dat het budget voor beleidsgericht onderzoek best niet meer verder zou groeien, tenzij na evaluatie van de behoeften en mits garanties voor objectivering en kwaliteit van de volledige sector worden vooropgesteld. De Vlaamse regering gaat in zijn begrotingsvoorstellen verder en snijdt nu reeds aanzienlijk in de kredieten voor het PBO, nog voor de kritische doorlichting waarvan sprake is uitgevoerd. Ook hierover wil de VRWB zich beraden en aanbevelingen formuleren voor de Vlaamse regering.

INTERNATIONALE WETENSCHAPPELIJKE SAMENWERKING

15. De VRWB kan ook akkoord gaan met een grondige doorlichting van alle bestaande initiatieven inzake de internationale wetenschappelijke samenwerking. De Raad verwijst in dit verband ook naar de analyse die zijn commissie voor Federale en Internationale Samenwerking momenteel uitvoert naar alle bestaande financieringskanalen voor internationale wetenschappelijke samenwerking. De VRWB vraagt wel meer duidelijkheid over de internationale programma's waarop de kredietvermindering betrekking heeft.

WETENSCHAPSINFORMATIE

16. De VRWB vraagt prioritaire aandacht voor de problematiek rond de verminderde belangstelling bij de jongeren voor wetenschap en technologie. De VRWB stelt dat er dringend nood is aan degelijk onderzoek dienaangaande. Meer bepaald dient onderzocht waarom de boodschap van het belang van wetenschap en technologie voor onze maatschappij bij de jongeren niet aanslaat.

DOORLICHTING

17. De VRWB merkt op dat in de geplande doorlichtingen duidelijk onderscheid dient gemaakt tussen audits van instellingen enerzijds en evaluatie van wetenschappelijke programma's of acties naar doelmatigheid en efficiëntie anderzijds.

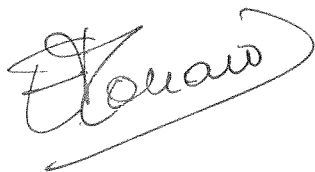
² Advies bij de Vlaamse Horizontale Begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid 1998 en 1999, en een evaluatie van 4 jaar inhaalbeweging, VRWB-R/ADV-61, dd. 6 mei 1999

Bij het doorvoeren van audits bij de betrokken administraties en instellingen dringt de VRWB erop aan dat wanneer externe auditororganen worden ingeschakeld, de resultaten van deze audits ook daadwerkelijk worden ingebracht in de voorbereiding van het overheidsbeleid.

Wetenschappelijke programma's en acties dienen gemonitord en geëvalueerd te worden naar hun effectiviteit en efficiëntie in functie van hun concrete en specifieke doelstellingen. Hiervoor worden best ook externe en bij voorkeur buitenlandse wetenschappelijke experts ingeschakeld.

BEGROTINGSOPMAAK

18. De VRWB merkt op dat een aantal operationele doelstellingen vermeld in de memorie van toelichting niet vertaald worden in de begrotingsvoorstellen, zoals o.m. de operationele doelstelling 5 (verhoogde aandacht voor wetenschap en technologie in de opleiding van leerlingen en leerkrachten).
19. De VRWB dringt tenslotte aan op een goed uitgewerkt meerjarenprogramma voor de begroting wetenschaps- en technologiebeleid. De aangekondigde beleidsnota betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid voor de periode 1999-2003 dient zoveel mogelijk aan te geven hoe de beleidsopties budgettair zullen worden vertaald, waarbij een marge moet worden aangehouden voor het in rekening brengen van mogelijke effecten van de doorlichting van bepaalde programma's.

Elisabeth Monard
secretaris

Roger Dillemans
voorzitter

